

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., 1/2 évre 6 kor., 1/4 évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dobánytörődékben.

Városi ügyek.

Jéggyár. — Telekeladás.

Rendkívüli közgyűlésben foglalkozott tegnap a város két nagyfontosságú ügyével, a mely városunk haladásában fontos szerepet fog képezni. Mindakettő inkább csak anyagi kérdés megoldása. A jéggyár egy közszükségletet pótol, a mellett kevés befektetéssel nagy hasznot hajt. A másik a város szépítését szolgálja, illetőleg a régóta égető lakásmizérián óhajt egy csapással nagyot segíteni.

A gyűlést *Saára Gyula* dr. polgármester vezette, a ki jegyzőkönyvhiitelesítőnek *Dieballa Györgyöt* és *Keresztes Zsigmondot* kérte fel. A polgármester előterjesztette, hogy a városnak legfőbb kötelessége az előrelátható zavarokat megelőzni. Jég az idén nem lesz már, a lakosság pedig nagy szüksége levén rá, a hatóság felelősségteljes helyzetében kényszerül a lépéseket megtenni. Tudja, hogy egyesek magánérdekei ezáltal szenvedhetnek, de a város főtörvénye a közjót. A mostani jégbeszerzési rendszer egyébként sem megfelelő. Mocsaras helyekről beszerezni a jeget, a mely esetleg bacillusokkal van televe, közegészségügyi szempontból veszélyes. A bteget sokszor lenyelni kénytelen a jeget s így a veszélyt az orvosság terjesztheti. A jéggyár felszerelése nem elvesztett dolog, mert a fölállítandó vágóhidon úgy is szükség lesz rá.

Kerekes Lajos főjegyző előterjeszté, hogy az 1902. évi jéghiány alkalmával 8 fillérért kapta a város a jeget, míg most a jéggyár két és fél fillérért előállíthatja a jég kilogrammját s ha egy fillérral drágábban adja, a városnak ezekre menő tiszta haszna lesz a jéggyárból. A jéggyárat a sörházban állítanák fel, a gép 25.800 koronába,

a motor 2000 koronába, szóval az összes költség körülbelül 30 ezer koronába kerülne, míg az üzemeltetés 5420 koronát emésztene fel. A Diesel motorral 50 ezer koronába, a villamos motorokkal 30 ezer koronába kerülne, 6 az utóbbit ajánlja, ámbár ennek a költsége nagyobb, de a beszerzés gyorsabban történik így. Ha a legrosszabb eset állana elő s a motort el kellene adni, akkor se vesztené a város többet 1000 koronánál. A költségeket a vágóhidat építésére fölvetett 300 ezer koronából óhajta fedezni.

Antal József ellenzi a jéggyár felállítását. Ha nincs jég majd lesz. Addig még várhatunk, hiszen eddig is vártunk. (Valaki közbeszólt) Ne gondolja az ur, hogy én olyan nagy *marha* vagyok, mint a milyennek kinéznek. (Viharos derültség.) Ez az én alázatos nézetem (a szónokot számosan üdvözlik).

Pollák Armin viharos helyeslések kíséretében bizonyítja, hogy az ő becses nézete nem egyezik meg *Antal József*ével. Ha szétnézünk az országban, látjuk, hogy más városokban több jéggyár is van. A kis Kaposvárnak pl. kettő is. Indítványozza, hogy a vágóhidat építsék oda a jéggyárhoz, a sörházi malomhoz.

Holly Géza dr. hosszabb beszédben kifejti, hogy iurca felfogás az, ha valaki itt a saját érdekeit félti. Aki nem vesz jeget, az nem fizeti meg az árát, következésképp nem veszt semmit. A város csak olyan vállalatba helyezi a pénzt, amely megfelelő jövedelmet hoz, de ezt a jéggyárral lehet.

Say Ferenc indítványozza, hogy a gépek beszerzésénél szőltsák fel a Schlick-gyárat is, a mely hasonlóan foglalkozik jéggyártó művek készítésével.

Winkler Vilmos főmérnök az idő rövidsége miatt ellenzi a Schlick-gyár felszólítását.

Kisteleki Károly t. főjegyző indítványozza, hogy az ügy sürgősségére való tekintettel a megrendelést felebbezésre való tekintet nélkül kell eszközölni.

Saára Gyula dr. polgármester jelzi, hogy *Antal József* egészen könnyen beszél, mert semmiféle felelősség nem háramlik rája.

A szavazásnál óriási többség elfogadta a jéggyár felállításáról szóló javaslatot. *Say Ferenc* indítványára 34-en szavaztak 12 ellenében. *Kisteleki Károly* főjegyző indítványát hasonlóan elfogadták.

Telekeladás.

Kerekes Lajos dr. főjegyző előterjeszté, hogy a vásártér rendezése után az igazságügyi palota folytatásaként az Öreg-utca felé egy 1800 □-l terület van, a melyre a csendőrlaktanyát tervezték, de most teljesen használatlan. A tanács és a programbizottság ajánlotta az eladást; kilenc telek kerülne ott eladásra. Óhajték megnyilvánult az, hogy az új házak zárt vonalban épüljenek és emeltessek legyenek, továbbá, hogy úgy az eladás, valamint az építés záros határidőn belül történjék.

Steiner Jákó dr. hibának tartja, hogy az eladás eddig meg nem történt, mert 70 ezer kor. tőkének kamatai ezalatt elveszték a városra nézve. Fontosnak tartja még azt a körülményt, hogy részeseitnek ezek a házak majd pótdómentességben, mert a város lyetén engedelmény 1910 év végén jár.

Piski László arra kíváncsi, hogy mit kapnak azok a háztulajdonosok, a kiknek régi házaik vannak? (Zaj! — Stéjgerolhatnak.) 72 lakó belemegy majd a 9 új házba s ez a többi háziura nem lehet közömbös. (Zaj. *Winkler Vilmos* főmérnök nevet.) A főmérnök ur ne vessen.

† Kivégzés Amerikában.

— A *Fejérmegyei Napló* eredeti tárcája. —

Akik Amerikáról irt utleírásaimat olvasták, azt hiszem, nem feledték még el a trentoni siralomházban volt látogatásomat, ahol egy szerencsétlen magyar ember, Vas-Holló György várta a legborzasztóbb halálméret, a villamos székben való kivégzést. Ez a szerencsétlen ember 5 év előtt megölt egy magyar embert s a mult év májusában agyonlőtte a feleségét. Magam is látam azt a helyet, ahol a gyilkosság történt. Ciniikus őszinteséggel bevallotta tettét és mosolyogva fogadta a bíróság ítéletét, amely őt halálra ítélte. A kivégzésnek július hónapban kellett volna megtörténni, mikor én ott voltam (valószínűleg meg is néztem volna, mert hát ilyesmire itthon úgy sem igen van az embernek alkalmja). Mikor mi július 10-ike táján meglátogattuk, Vas teljesen elkészült már a halálra, beismerte bűnös voltát s azt is, hogy megérdemli a halált. Ekkor azonban különös dolog történt, ami nagyon jellemző az amerikai magyarságra. Valakinek eszébe jutott, hogy Vas Györgyöt meg kell menteni, mert az amerikai magyarokra szegyen, ha egy honfitár-

sukat kivégzik. Megindult több kálmínista lelkész részéről a harc és csodálatos, hogy az egész támadás éle Grósz Ferenc perth-amboy-i plebános ellen irányult és pedig azért, hogy miért nem ő irta meg a kegyelmi kérvényt. *Reverendás hiéna* cimem ontották ellene a durvábbnál durvább cikkeket, hogy azért nem akarja Vas fölmentését, mert ő akarja neki földni az utolsó kenet szentségét. Elnevezték vadállatnak, feketelékli klerikális utonállónak stb. szóval az amerikai magyar szótár összes válogatott jelzőit a fejéhez verték. Grósz pedig azt felelte, hogy ő az ítéletet igazságosnak tartja. Másrészt pedig tudja, hogy a kegyelmi kérvény legfeljebb a siralomház szenvedéseit fogja csak meghosszabbítani, mert a bíróság ilyen esetekben, mikor a beismerés kétségtelemné teszi a bűnt, nem szokott kegyelmet gyakorolni. Igaza volt. A bíróság elutasította a kegyelmi kérvényt annál is inkább, mert Vas előbbi gyilkossága szintén igazolódott. Ezt Grósz már nekem is mondotta. A kivégzés épen fél évvel később. A siralomháznak ezt a borzalmas szenvedését Grósz ellenségeinek köszönhetette Vas György. A kivégzés lelelyását az *Amerikai Magyar Népszava* című lap után egész terjedelmében leközlöm, amelyhez csak azt fűzöm, hogy mikor én a siralomházat meglátogattam, a magyar

Vas Györgyön kívül egy olasz, egy svájci német és egy amerikai angol várta a villamos székét. Azokat azóta kivégezték már, mert most két olasz van csupán a szomorú cellákban.

A HITVESGYILKOS KIVÉGZÉSE.

Vass Györgyöt, aki 1909. május 28-án feleségét Perth Amboyban meggyilkolta, tegnap végezték ki a Trentoni állami börtönben.

Lapunk olvasóinak még élénk emlékezetében lehet az a kegyetlen gyilkosság, a melyet 1909. május 28-án követett el Perth Amboyban Vass György. A gyilkosság áldozata Vass felesége volt, a kit három lövéssel ölt meg férje azért, mivel őt elhagyta. A gyilkosság után a férj maga jelentette fel önmagát és a new brunswicki Grand Jury két napig tartó tárgyalás után villányos székben való kivégzésre ítélte. A perth amboyi és környéki magyarság kegyelmi kérvénnyel fordult a New Jersey állami Board of Pardonhoz, de ez, miután tárgyalás folyamán beigazolódt, hogy Vass György tulajdonképpeni neve Holló s hogy az Ohio állami Toledóban egy Hornyák nevű honfitársát is meggyilkolta még 1905-ben, — a kegyelmi kérvény egyhangú határozattal elutasította és a kivégzés napját január 25-ikére tűzte ki.

Sövegjártó János

vászon kereskedése

székesfehérvár, Barátok épülete.

Nagy választék ágy- és asztalnemekben,
színes és fehér barchetok stb.

olcsó, szabott árak mellett

Mel lapunk 4 oldal.

UDONSÁGOK.

Winkler Vilmos. — Muszáj! (Derűtlenség.) Hevesen összeszóvalkozni, Piski László kijelenti, hogy neki 10: főmérnököt se imponál. Winkler Vilmos viszont, hogy neki 100 Piski László se imponál. (Folytonos zaj. Előnk folyton cseppet s az ulla felfüggesztésével fenyeget.) Piski László befejezi beszédét azzal az indítvánnyal, hogy a tanács gondoljon a régi háztulajdonosokra is. (Zaj.)

Vermes Mihály dr. helyteleníti Pisky László felszólalását. Itt nem egyes emberekről, hanem a város fejlődéséről van szó. A város nem fejlődik, ha minden a régiiben marad. Piski László háza is valamikor földszintes volt, de ha a többi háziurak a saját érdekeiket feltették volna és a saját esetleges kárak szerint fogták volna fel a dolgot, talán nem épültek volna új házak. Az építési kedvet elő kell segíteni. Erre szolgál a pótdómentesség bizonyos időig, de ugyanazok új adóalanyokká válnak, mert 10 év után annyi pótdóti fizetnek a városnak, hogy az eddig szenvedett veszteség sokszorosan pótdólik. A lakások szörnyen drágák, mivel nincs lakás. Ha több lesz a lakás, olcsóbb lesz. Helyesnek tartaná, ha a Ligetor felé a házak kétemeletesek, a másik felén egyemeletesek lennének. Grósz József szűzbeszédében kijelenti, hogy ő nem olyan gazdag ember, mint Piski László, ellenben mindenben helyesli Steiner Jákó indítványát. (Zajos helyeslés.)

Holly Géza dr. főlelegesnek tartja ezt az indítványaradatot. Hiszen most semmiről se lehet határozatot hozni, csak arról, hogy helyesli-e a közgyűlés a tanács javaslatát, amely a telekeldát indítványozza. Vagyonátvételéről levén szó, ezt csak egy újabb közgyűlés tárgyalhatja.

Sádra Gyula dr. helyesli Holly Géza felszólalását, mert hiszen itt csak elvi döntésről beszélhetünk. Steiner Jákó dr. aggodalmaira, a melyek az ügy gyors lebonyolítását sürgetik, azt feleli, hogy a tanács azért hozta a közgyűlés elé az indítványt, mert komolyan akarja. Ha nem akarná, nem hozta volna oda.

A közgyűlés egyhangulag hozzájárul a tanács indítványához, hogy a kérdéses telek eladását helyesli és kívánja, hogy minél előbb tárgyalás alá kerüljön.

A felsőbb leányiskola 8905 kor. államségélye mivel a város annak idején (3 év előtt) elfeledte kérni, megszünt. A polgármester most új feliratot indítványoz, amelynek talán lesz sikere az új kormánytól. A közgyűlés 35 órákor végződött.

— **Eljegyzés.** Honczey Aladár bpesti posta- és táviradi tisztviselő eljegyezte néhai **Hollaký Árpád** járásbíró özvegyének bájos leányát, **Aranbát.**

— **A Katolikus Háziasszonyok Szövetségének** előkészítő bizottsága az alakuló közgyűlést febr. 18-ára tette. Minden eddig beiratkozott tag külön meghívót kap. Aki még be nem iratkozott, de szándéka van, beirathatja magát az alakuló közgyűlésen is, amelve a mozgalomban részt venni akaró és érdeklődő külön meg nem hívott hölgyeket is szívesen látja a bizottság. Akinél gyűjtőív van, szíveskedjék Szegény-Marich Julia Önéltóságának t. hó 17-ig átadni. A kibocsátott meghívó szövege a következő:

A Katolikus Háziasszonyok Szövetségének alakuló közgyűlése febr. hó 18-án d. u. 5 órákor lesz a belvárosi kath. kör Szent-Imre-teremben. — **Tárgysorozat:**

1. Megnyitó beszéd. **Mondja dr. Prohászka Ottokár** megyéspüspök.
2. A cselétkérdés. **Előadja Wüslner Henrikud.**
3. A Szövetség megalakulása. **Elnökök, alelnökök, választmány és tisztviselők** választása.
4. Esztendősi indítványok.

Székesfehérvár, 1910. február 12-én.

— **Felolvasás a humanizmusról.** A Kereskedelmi Csarnok igen üdvös és érdekes újítást hozott be, hogy t. i. nem elégszik meg azzal, hogy tagjai csupán szórakozzanak, hanem irodalmi művelésben is kívánja őket részesíteni. Az első felolvasó Káldor Imre dr. budapesti ügyvéd volt, aki a humanizmusról beszélt. A jóléti intézmények tárgyalása után csakhamar áttért arra, hogy a szerencsétlen testű vagy lelkű emberek élete teher önmagukra és a társadalomra s a humanizmus követelményei közé tartozik az is, hogy őket önmaguktól, illetőleg a társadalmat tőlük megszabadítsuk s ez tulajdonképpen humanizmus a társadalomban. Valamikor a görögök a Tízegyes hegyéről végezték ezt a humanizmust, a mikor az idegen gyermekeket a mélységbe dobták. Most a társadalom a kiválasztási rendszert követelné, vagyis a társadalomra testileg és lelkileg alkalmatlan családok utódainak tovább szaporodását praeventív eszközökkel megakadályozná.

A „State electrician”, Mr. Davis, aki kétszázötven dollárt kap a munkájáért, munkába áll. Az elítelt lábait, kezeit szíjakkal a székhez erősíti, homlokára sós vízben áztatott taplósipkát huz, szájára bőrkötést alkalmaz, jobb lábán a nadrágot s az alsó ruhát térdig felhajtja, hogy jobban érhesse az áram. Mindez alig egy pernyi munka s a következő pillanatban fohász tör ki Vass György ajkain:

— „Uram Jézus, légy velem! segíts . . . !

Egy bugó hang s az áram megindul. A lekötözött test irtózatossal emelkedik, hogy a szíj-kereszttel rajta az 1800 voltos áram.

Léleket visszafojtott csönd. Csak az orvosok műszereinek ideges csöngése hangzik, amint vizsgálják az irtózatossan elnyomorított testet. A halló csövek az ötödik percben még szív-működést érzékelnek meg. Mr. Davis újra megindítja az áramot, amely szinte hallható sissertéssel vágja, nyiszálja a testet, a melynek minden porusból ömlik a víz, a tájtékos hab. Valóságos tócsa képződik a végleg kiszívott test alatt, a melyet hat perccel kilenc óra előtt leoldozva a hullaszobába szállítanak az orvosok. Holnap reggel boncolják s mivel Trentonban nincsenek hozzátartozói, a börtön temetőjében hantolják el. **Grosz Ferenc** plébános a perthamboy róm. kath. magyar templomban misét mond lekiüdvéért.

A kivégzési aktus bizonyított. Ivét tizenkét jury tag és nyolc orvos irták alá. Magán a kivégzésen mintegy harmincan vettek részt, köztük magyar részről **Idő Grosz Ferenc** kivül **Rács Rólay** Károly lapunk képviselőjében. **Somogyi N.** new brunswicki magyar ügyvéd, ki a tárgyalások alatt tolmácsként szerepelt és **Rényi Jenő** a trentoni Magyar Hirlap képviselőjében.

Vass, alias Holló György 34 éves volt s

A gondolat eléggé meglepő s talán bizonyos határokig mindaddig tetszetős is volna, a míg elméletben látjuk. A valóság azonban szörnyen furcsa cáfolatot nyújtana. Mert hiába, az ember megsemmi állat s következésképp nem is kezelhető úgy mint az állat. A lélek egyéni szabadsága bizonyára tiltakozni ellené, ha valakinek a társadalom megtiltana a fajfenntartást azért mert talán testileg vagy lelkileg korlátozottabb. Másrészt pedig az ilyen új rendszerek szabadjára engedésével csakhamar ott volnánk, a mi miatt Franciaország a kipusztulás örvényében küzdöklik. Hiába a természetet csak meg kell hagyni a maga utján és határai között. Mikor az emberek új utakat akarnak hasítani az örök törvények helyett, rendszeren maguk látják be, hogy parva sapientia non regitur mundus — azt az Isten szabta ki.

— **Hivatalvizsgálat.** **Sádra Gyula dr.** polgármester a mai nappal kezdődőleg a város ház összes hivatalaiban hivatal vizsgálatot tart. A vizsgálat, amelyben titzesen kiterjeszkedik az összes hivatalos ügyvezetésre, egy hetet fog igénybe venni.

— **A községek országos szövetsége.** Figyelemreméltó mozgalom indult meg a községek szövetezése érdekében, hogy a községek érdekeit jobban elősegíteni, vagy megvédeni tudják. A városokat segíti az állam, a községeket azonban teljesen magukra vannak utalva. Esztendőnk hossza sora óta gondoskodás tárgyát képezi már, hogy az egyféle irányban, de az egymástól elkülönítve működő, és mégis ezérlele közös érdekeik által szorosan egymásra utalt községek erős szövetsége létrehozassék. A községek e kapcsolat folytán szilárdabban léphetnek fel mindentűl, a hol érdekeik megvédelmezéséről esik szó. Jogos kívánások kielégítése és sokféle érdekeik védelme biztosítva lesz a szövetségben, a melynek munkája kiszámíthatatlan erkölcsi és anyagi érdekeket juttat a szövetségben elhelyezkedett legkisebb községnek és azok szolgáltatásban álló felelősségteljes hivatait teljesítő közigazgatási tisztviselőinek. Az államhatalom felügyelete és teljes erővel támogatása mellett ezzel a törekvéssel alakult meg Budapestén a Magyarországi Községek Országos Szövetsége. Feladatának tartja a Szövetség a községek igazgatására vonatkozó adatok összegyűjtését, a községek kö-

1905-ben jött ki a hevesmegyei Reacsról, ahol öbvegy écesanyja és két apó gyermeke van. Kivégzése előtt levelet írt nekik, szintugy **Idő Grosz Ferencnek**, **Pócs István** sógorának (Perth Amboy és Stumpf Mihály pert amboyi útletembernek.

A **Idő Grosz Ferenc**hez intézett levél a következőképen hangzik:

Trenton, 1910 jan. 22.

— **Dicsértessék az Ur Jézus** Krisztus szent neve most és mind örökké amen!

Tisztelt, kedves tisztelendő Ur: mivelhogy halálom bizonyos, de nem tudom mikor fog megtörténni, már előre megírom a bucsuzó szavaimat. Már nekem lejárt az időm. Nyolc és fél hónapot töltöttem a siralomházban, a mit a jó Isten nekem bűnbánati időnek adott, — a mit többnyire imádsággal töltöttem. A jó Isten kegyelmes, irgalmas lesz hozzám, kedvesen veszi imáimat az én bűneim bocsánatáért. A boldogságos Szűz Mária rózsafüzére jó utra térített, hogy a római katolikus anyaszentegyház törvénye szerint a szent gyónás és áldozást halálom előtt kívánom elvégezni, hogy Krisztus Urunk szent testét magamhoz vegyem és vele együtt bemehessek az örök boldogságba. Most már köszönöm a hozzám való jóságát a tisztelendő urnak, áldja meg a jó Isten, tartsa meg egészségben a katolikus népével együtt. Isten áldását kívánom mindnyájukra. Ha a jó Isten kegyelmébe jutok imádkozom mindnyájukért. Isten áldja meg tisztelendő Ur!

Tisztelettel.

Vass György.

A trentoni állami börtönben ez volt az első magyar kivégzés s az összes kivégzés sorrendjében a tizennegyedik. Jelenleg két olasz van

A börtönigazgatóság január 17-ikén tudatta a Board of Pardon elutasító határozatát Vass Györggyel, a ki az ítéletet nyugodtan fogadta. Hónapok óta egyebet sem tett ez a szerencsétlen ember, mint imádkozott s az utolsó napokban **Idő Grosz Ferenc** perth amboyi róm. kath. plébános állandóan vele volt. **George Osborne** börtönigazgató az ő közbenjárására igazán humanus elbánásban, különös engedelményekben részesítette Vass Györgyöt, a kinek utolsó napjait vélték ezáltal megkönnyíteni.

Osborne börtönigazgató a kivégzés idejét háromnegyed kilenc órára tűzte ki.

Reggel hat órákor kelt föl a siralomházban Vass György. A reggelit nyugodtan költötte el, majd imádkozásba fogott. **Kempis Tamás**, „Krisztus követéséről” című munkáját olvasta s ebbe merülve találta **Grosz Ferenc** lelkész, a ki az egész napot vele töltötte. Délután négy órákor meggyóntatta és megáldoztatta, imádkozott vele, vigasztalta, bátorította.

Esté nyolc órákor nyílt meg a trentoni hatalmas, szinte várnak beülő állami börtön főkapuja, a melyen át bevonult a jury, nyolc orvos és öt újságíró.

A kivégzés helye egy tíz láb széles és tizenhat láb hosszú ténhré meszelt terem, a melynek a bejáróval szemközti részén van elhelyezve a villanyos szék. Közönséges börtüleses karosszék ez, a melyet a vezetékek drótok ölelnek körül. A szék háta mögött van a gépezet, fölötte két lámpa, a mely gyér világosságot ad a teremnek.

Pont háromnegyed kilenc órákor lépett be egy oldalajtón **Idő Grosz Ferenc** lelkész és két börtönőr kíséretében Vass György. Magas, borotvált képlű, nyirott haju ember. Sárga filanell ing, kék munkásnadrág van rajta. Nyugodtan magabíróan követi a börtönőröket, a kik a székbe ültesik. Folyton a lelkész kezében levő feszületre néz s lassú mormolással kíséri a pap imáját.

zött való közvetítést, továbbá a községek felvilágosítását és tájékoztatását. A községek közgazgatási életében számtalan ügy kerül a Budapesti székelő felsőbb hatóságok elbírálása alá, amely ügyek elintézését magára vállalja a szövetség. A községi alkalmazottak gyermekei számára az ország különböző részeiben nevelőintézeteket létesít a Szövetség, amely a községek hitelügyeinek olcsó, gyors és könnyű kielégítése céljából Budapestben megalakítja a Községek Országos Bank és Takarékpénztárát és létesíti a vármegyék székhelyein és a községekben annak erős szervét.

Végül közli a felhívás, hogy részvevő tagok 10 koronát, pártoló tagok 200 koronát, alapító tagok 500 koronát tartoznak fizetni.

A felhívást vármegyénk közönségéhez is megküldötték a mozgalmat szervező Ambrus Sándor békésmegyei, Hervay István csanádmegyei és Perényi Kálmán esztergomi alispánok, hozzájuk csatlakozva s a mozgalmat ajálva a mi alispánunk is szétküldötte a vármegye községeinek.

Say Ferenc v. b. t. tegnapi közgyűlésen indítványt adott be, hogy a jéggyár felállításánál a Schlick-gyárat is szőlítsák fel ajánlatbeadásra. A közgyűlés elfogadta Say indítványát, Winkler Vilmos főmérnök már ma fűnn is volt Budapestben, a hol azt az értesítést kapta, hogy Schlick-gyár a szállítást legfeljebb négy hónap múlva eszközölhetné.

Egy beteg ember ügyében írt sorainkra utjabban a következő adományok érkeztek lapunk szerkesztőségébe:

Zichy Lujza grófnő	20 K.
Jótékony Nőegylet	10 "
Várady Károly kir. tanfelügyelő	5 "
Deutsch Aladár	5 "
Deutsch Ignácné	4 "
Steinitz Adolfné	4 "
Szabó János	4 "
Wolff Lajcs és Mancika (Timár.)	4 "
Halmi Testvérek (Csösz)	3 "
Gold Hermin	2 "
N. N.	2 "
N. N.	2 "
Kóbor György (Barcs)	1 " 60 f.
N. N.	1 "
Összesen 67 " 60 f.	

még a síralomházba, a kik a közel napokban kerülnek a villamos székbe.

Es most, Vass György szomorú tragédiája után megtehetjük mi is a megjegyzéseinket. Nem a kivégzéseket illetőleg, a melyekre vonatkozó álláspontunkat már nem egyszer leszögeztük ugyane hasábon s a melyeknek legföljebb csak tápot adhat ama kijelentés, a melyet Osborne New Jersey állami börtönigazgató a kivégzés alkalmával lapunk munkatársa és a jury tagjai előtt tett, hogy ezek a kivégzések emberleg "elképzelhetetlen igazságtalanságok, — hanem a mi népünk, honfitársaink általános erkölcsi zűllésre vonatkozólag.

Amerikaszerre csak barbár „hunki“-nak ismerik a magyart, a ki ázsiai vadságból nem tud kivetközni, ideköttn a civilizált népek nagy áradatában sem. De hát csodálkozhatunk-e ezen a véleményen? Az Egyesült Államok bűnkrónikájában napról-napra nagyobb számban van képviselve a magyar. S az utolsó esztendőök halálbüntetéseiből államok szerint egyenként kivesszük a részünket. Hiszen csak a legutolsó esztendőben három magyar mult ki a legocsmányabb halállal s az amerikai magyarság még ma sem igyekszik az irtó szomorú példákot okolni. A nagy százalék éi bután, állati szenvedélyekkel telten morzsolja le munkán kívül eltöltött idejét.

Sokszor reá mutatunk már erre a szomorú tényre és az eredmény — fájalom — semmi. Most ismét intő példaként áll előttünk a Vass György esete. A trentoni börtön halott lakójának szomorú sorsa magunkba mélyedésre int, amerikai magyarok, talán elérkezhetnének már ahhoz a ponthoz, hogy sutba kerüljenek a pisztoly meg a bicska!

— A Kereskedelmi Iskolában holnap, szerdán este 6 órakor Wertheim Pál tart felolvasást, saját felvetteli képekkel. Az érdekes felolvasásra felhívjuk olvasóink figyelmét.

— Házilpari tanfolyam. A fejérmegyei gazd. egyesület Veresbogláron Veres László ottani főtanító felügyelete alatt szép sikerű házilpari tanfolyamot rendezet, 24 résztvevő volt és mintegy 260 darab kosarat stb. fontak. A tanfolyamot 12-én zárta be Ármos Jenő, a gazdasági egyesület titkára és tanulságos beszédet tartott a szövetkezés gondolatát hangoztatva.

— Halálozások. Turiák Péter helybeli vendég-lős folyó hó 12-én 76 éves korában elhunyt. Temetése tegnap d. u. 3 órakor volt a gör. keleti egyház szertartása szerint.

Özv. Laugvare Antalné egy ny. olasz ezredes neje f. hó 13-án tartózkodási helyén, Velencén 80 éves korában elhalálozott.

— A bodajki Kálvária renoválása. A bodajki kálvária, megyénk hitbuzgó népe vallásos kegyeletének tárgya, igazán elhagyatott állapotban van s már régen várja a restaurálást. A restaurálás munkálatai azonban a tetemes költség hiányában, amelybe kerülnének, mindeztideig késlekedtek. Most Puli György bodajki plebános alispáni engedélyvel gyűjtésre szólítja fel a megye lakosságát, hogy a kálvária történelmi múltjához és vallási hivatásához képest méltóképen restauráltsák. Ugy hiszük, a gyűjtést nem kell olvasó közönségünknek különös figyelmébe ajánlani. Az a vallásos kegyelet, amellyel elősorban városunk közönsége a bodajki szenthely tárgyaihoz ragaszkodik, bizonyára aktív eredményeket is hoz.

— A Szabadbattyáni Polgári Olvasó- és Dalkör alapszabályait jóváhagyta a belügyminiszter.

— Sakk. Az Olthon kávéházban a sakkozó társaság vendége Gajdos János szombaton este tartotta igen érdekes mutatványát a tábla nélkül való játékot. Ekkor három ellenfele közül kettőt a legnagyobb biztonsággal és erélyel vezetett partiban legyőzött, a harmadikat azonban nem sikerült már megnyernie. Vasárnap este 19 ellenféllel játszott egyidejűleg, 18 nyert, 1 veszített eredménnyel.

— Az exlex és vármegyénk. Érdekes hírt hallunk pénzügyigazgatósági körökből. Már javában dühöng az exlex, a köteles adózás elhalasztásának alkalmá, ennek decára azonban nagy buzgalommal fizeti az adózás tekintetében példás Fejérmegye lakossága az adót. Az exlexben nagyobb pontossággal gyűlik be az adó, mint mikor a törvény vasszigora áll mögötte. Távol van tőlünk, hogy ezt a jelenséget a mai hazafias kötelességek mérőpontjába állítsuk bele, de alkalmoszerden idézzük Vörösmarty szavait:

„Hogy mondhassuk bu s örömben: szent hazánk, Megfizettünk mind mivel csak tartozánk.”

— Meglépett javítótüzéti növendékek. A javítótüzéti biz. a mult hó 30-án éjjel meglépett három növendék s dacára a csendőrség éber kutatásának, még a mai napig sem voltak megtalálhatók. Az intézet vezetősége most már aggodalmaskodni kezd s érzi a feljelentés hiányosságát, amennyiben az igazgatóság a szökést csak a vidéki csendőrökkel közölte, a helybelieknek nincs tudomásuk róla. Lapunk zártkör értesülünk, hogy a szökevények megkerültek.

— A Sió szabályozása érdekeltben folyó hó 17-én a sió-berki társaság ülést tart a megyeházán.

— Mentők munkája. A Székesfehérvári Önkéntes Tűzoltó egylet mentő-csapatának, az 1910. évi január havi működése a következő. Első segítséget nyújtott 107 alkalommal a következő eseteknél: Sérülések 77, belső bajok 21, egyéb bajok 8, öngyilkosság 1. Ezenkívül igénybe vették 9. esetben és pedig: Betegek szállítása 4, vaklárma 2, hulla szállítás 3. Mozgóorség 43 esetben: Színházban 36, egyéb helyütt 3; tanóra 4. Az 1910 évi január havi összműködés 159 esetben. Az 1910 ében 159 esetben; főnállása (1898) óta 8918 esetben működött közre.

— Vasutasok mozgalmá. A vasutasok tevékenységi egyesületében a mutatkozó jelek szerint nagyobb mozgalom indult. Ez a mozgalom arra irányul, hogy az egyesület olyan vezetőség-

hez jusson, amely az egyesületben az utjabban fellépő igényeket kellőképen el tudja látni. A jelenlegi elnök, Kovács Alajos ny. állomásfőnök az egyesületben fellépő nézeteltérésekre való tekintettel lemondott állásáról s vele együtt távozott a választmányi tagok legnagyobb része is, amely az elnökkel mindenben szolidaris volt. A folyó hó 20-án tartandó közgyűlés tüli be az üresedésben lévő helyeket.

— Műkedvelői előadás. Az alpi kath. kör február 6-án fényesen sikerült műkedvelői előadást tartott. Színre került Kaszás V. „Árva Rózi” című 3 felvonásos mulató és tanulságos népszimlívé. Az előadást nagy élvezettel hallgatta a kör természet zsufolóság meglőtt közönség, amely majd szlenni nem akaró kacagásban tört ki, majd könnyekig meghatva nézte a szereplők meglepően szép játékát. Az előadás, mely anyagilag is szép összeget hozott a kör javára, amennyiben 220 kor. bevételt eredményezett, a háromszori megismétlés után, erkölcsileg is a legjobb esztőznek bizonyult az ifjuság nemes szórakoztatásának és művelésének fontos munkájában. A rendezés körül fáradságot nem ismerő buzgóssággal működtek közre Petrovits Mariska tanítónő és Lélek Kálmán tanító.

Idegen szavak és nevek szótára Kelemen Bélától csinos vássonkötésben 4 koronáért kaphatók, Klükner Péter cs. és kir. udv. könyvkereskedésében Székesfehérvárott.

— Borzalmas szarvasölés történt tegnap délelőt Csala pusztán, mint tudósítónk közli velünk. Kovács József uradalmi cseléd és felesége eltávozván hazulról, magukra hagyták 4 éves Katinka nevű kis lányukat, a ki egyéb játék hiányában a kályhához ment, ajtáját kinyitotta s a parázssal játszott. Egy kipattanó szikrától tüzet fogott a kislány ruhája s a kislányka teste összeégett. A segítségére siető szomszédok már későn érkeztek. Halálos sebesülésével behozták a helybeli Szent György-kórházba, ahol ma meghalt. Gondatlan szülő ellen megindult az eljárás.

— Vetőmag beszerzése. Mint értesülünk, új termésű lucernából az idén közel sincs annyi, a mennyi szükséges. Sok felől fognak azért olyat ajánlani, mely régi maggal és értéketlen Turkesztánival lesz keverve. Répamagból a szűkségletnek alig termelt 2 ad része, Hogy mi mindent fognak megpróbálni csiraképes, fejazonos répamag gyanánt eladni a gazdáknak, arról sokat lehetne írni. Ily körülmények között óriás fontossága van a védekezésnek, mely első sorban abból áll, hogy ne induljanak a létszámilag alacsony árak után, hanem ügyeljenek az áru minőségére. Ugyanis a magas árak minden esetre arra késztetnek egyes magelárusítókat, hogy régi, csiraképtelen mag hozzákeverésével alacsonyabbra szállítsák le az árt s így természetesen az értéket is, míattal olcsóbb árakat szírhatsnak. Ezért ajánljuk, hogy gazdáink az idén a legmesszebbmenő garanciát kössék ki úgy gazdaság, mint kertü magvak bevásárlásánál s különösen a külföldi cégektől követeljék, hogy szavatoljanak a mezőrendőrségi törvények szerint, különben nem lehet tőlük kártérítést kapni. Hogy azonban eleje vételessék a sok kellemetlenségnek és súlyos károknak, legajánlatosabb hazai céget igénybe venni, mint p. o. a küzdevel Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedés Budapestben, mely cég becsületben áll fenn már 36 éve és különben is be van igazolva, hogy a Mauthner-féle magvak a legjobbak és azokban még soha senki sem csatlakozott.

— Feltört pince. Tudósítónk írja: Minárik István sukorói lakos meglepőde vette észre, hogy nyitva van a szőlőhegyi pincéjének ajtája. A mint beljebb került, szomorúan tapasztalta, hogy gonosz idegen járt nála vizitben. Az ajtó erős vas zára összerombolva és 12 liter pálinkának hullt helye. Nagyobb mennyiségű bor is van a pincében, de ezt a tolvaj nem bántotta; ugy látszik, hogy az éjjeli vendég gyakorlott alkoholistá, akiknek már csak a pálinka ízlik. A hordóban levő pálinkát egy ott talált nagy tüvegbe fejtette le a tolvaj s még emléktül magához vett egy értéke-sebb oltókést, aztán odébb állt. A csendőrök nyomoznak, de még semmi eredmény.

— **Elfogott sikkasztó.** Folyó hó 12-én este a vasuti állomáson a rendőrség egy csavargó, rongyos külsejű egyént szőlítolt igazolásra, aki Ambrózi István újbányei születésű napszámósak vallotta magát. A városházára kísérték, ahol bevallotta, hogy Zseliz-en Bars m. (volt szolgálatba) Tamácskovics nevű pékmesternél, akitől még a múlt év december havában 20 korona eliskasztása után megszökött. A rendőrség a csavargó koldust pártfogása alá vette.

A kis gyermek ELPUSZTUL?

Adjon neki **SCOTT-féle** csukamájolaj Emulsiót és örömmel fogja tapasztalni, hogy állapota azonnal jobbra fordul, hogy csakhamar fejlődésnek indul és jókedvűvé válik.

Az Emulsió valóban a SCOTT-féle májzsír-védjegyű — a halászlé — legújik gyógy-lembe van.

A SCOTT-féle EMULSIÓ már gyakran visszaszólította szüleinek szeretett gyermeküket a halál kapujától.

A SCOTT-féle EMULSIÓ a legkiválóbb, úgy tisztaság, valamint az emésztésképesség és gyors hatását tekintetében.

Egy eredeti üveg ára 3 k. 60 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

— **Lakodalmi bonyodalom.** Dudar István részilasi lakos leányának lakodalmán a verekedő virtus is kivette a maga részét. Az egyik legény Ács Mihály összeakasztotta a kereket pajtásával Márkus Jánossal. A szöváltásból tetlegesség lett, a két legény az egész sokadalom érdeklődése s később részvétele mellett összeverekedett. A lakodalmások két pártra szakadtak, amelyben légeny, leány, asszony, öreg, fiatal megaláta a maga helyét. A harci összetűzés vége az lett, hogy Márkus párta kiverte a házból Ácsékát, mire azok gyors léptekkel elináltak. Márkus János, Visznyovszky István, János, Kis János és Markus Mihály utánuk mentek s betörték Ácsék lakásába. Nagy harc fejlődött ki, aminek következményeként Markusék súlyosan összezsurkáltak az ellenpártot. A bonyodalmas lakodalmot szereplőit törvény elé állítják.

— **A kirakodó vásárrban** Vaszkó Istvánné sz. Varga Zsófi csernyei lakost tetten érték, amikor Jónás Jánosné sz. Bálint Juliska székely házától egy vég 25 kor. értékű vásznat ellopott. Vaszkó Istvánné a rendőrségre került, a hol a hátán levő bugyorbán 2 tucat vászonzsebkeendő, két pár arany fülbevalót, réklíje alatt pedig három darab fekete selyemkendőt rejtgetett, amelyek saját beismerése szerint mind lopás útján kerültek hozzá. A nyomozás során megállapították, hogy a vég vásznat Jónás Jánosné-tól, a két tucat zsebkeendő Szentpáli Mária székely házától, a két pár fülbevalót Oros Géza sárbogárdi ékszerésztől, a három db. fekete selyemkendőt pedig Kaiser Sándor helybeli kereskedőtől lopta el f. hó 13-án a vásárrban. A rendőrség Vaszkó Istvánnét letartóztatta s a vizsgálóbíróhoz kísértette át. Vaszkó Istvánné már hasonló lopások miatt büntetve volt.

— **Rövid hírek.**

A gázgyárból. Folyó hó 13-án virradóra Mráz Vencel gázgyári igazgató istállójából ismeretlen tettes 120 korona értékű lőszerzárat ellopott. A nyomozás folyik.

Hajszs. Réklí Erzsébet napok óta a várostban csavargott és erkölcstelen üzemet folytatott. — A rendőrség azonban tudomást vett ebből működéséről s gondjába akarta venni, a jeles hajadont. Kiküldött tehát egy rendőrt elfogatására, ki tegnap este a várkörúti csatornaparton rá is talált. Réklí Erzsébetnek azonban nem teázott a dolog s a rendőr kezei közül szabadulni akart. A kanálisba, majd egyik kertbe ugrott be, ahol a rendőr végre elfogta. A rendőr-

ség Réklí Erzsébetet három napi elzárásra és illetőségi helyére toloncolásra ítélte.

Bavarskán megszűnt a kanyaró, az iskolákat megnyitották.

Rácalmásról. Özv. Németh Jánosné rácalmási asszonyt a múlt hét egyik napján, amint hazafelé tartott, Pécsi József ottani lakos megtámadta, földreperete és össze-vissza verte. A támadásra az szolgáltatót okot, hogy özv. Németh Jánosné állítólag Pécsi feleségét öcsárolta. Az ügy a bíróság elé került.

Színház.

Szombat.

A gyermek. Abonyi Lajos kitűnő színműve, amely érdekes társadalmi problémát boncol Kiss Miklós vendégfelléptével nagy közönséget vonzott a színházba. A széleskörű érdeklődés egyképen szólhatott az értékes darabnak és Kiss Miklós játéknak, aki tagadhatatlanul rokonszenves, teljesen kicsiszolt színészi erőt vitt játékába. Alakítása, amellyel Ujlaki kadét szerepét játszotta meg ritka tökéletességgel juttatta kifejezésre elfogadható művészi kvalitásait. A ház nem fukarkodott elismerésével. Tapssal és egy babérkoszorúval mutatta ki szimpátiáját a vendégművész iránt. A többi szereplő közül meg kell említenünk Kovács Lajos, valamint Verő Janka játékat, akik sokszor elismert művészetüket újabb csillogatták. Jó volt még Tomborné, no meg Déri is. — rj.

Vasárnap.

A betyár kendője. A betyárvilág duhaj-históriáiból kiragadott történet, amely inkább alkalmas a mai művelt közönség elriasztására, amint megnyerésére. Általában nehezen értjük, hogy annyi kiváló népszínművünk mellett miért kellett épen vasárnap estéjén a Betyár kendőjét színre hozni. No a játék még tulhajítottabb kényszerítettebb volt, mint a mese. Ugy gondoljuk, a szereplők szívesen veszik tőlünk, ha ez alkalommal nem emlékezünk meg róluk. E részben elsősorban Gyárfás és Ladányi nem aprehendálhat ránk. — rj.

Heti műsor:

Szerdán: Borbély Lili Erdészeleány, vendég f. Csütörtökön: Borbély Lili Elvált asszony vendég f. Pénteken: Tábori Frida és Palásthy Sándor vendég f. Drótosötönban. Szombaton: Tábori Frida és Palásthy Sándor vendég f. Bob hercegben. Vasárnap: Tábori Frida és Palásthy Sándor vendég f. Gül babában.

Anyakönyvi statisztika.

1910. február hó 6-tól 1910. február hó 12-ig.

Születés. Született: 7 törvényes fiu, 15 leány, törvénytelen fiu 1, leány 1, halvaszületett törvényes fiu 0, leány 0, törvénytelen fiu 0, leány 0. Összesen 24.

Halálozás. Elhalt: 7. éven alul 3 törvényes fiu, 1 nő, 7 éven felül 4 férfi, 5 nő. Összesen 13.

Eszerint a születést a halálozást 11-el mulja felül.

Meghaltak:

Juhász József r. k. 4 éves, Szömörce-u. 20. — Ambrus József r. k. napszámós 53 éves, Szent-György-körház. — Kohn Illésné, Weisz Matild, izr. 48 éves, Örs-u. 7. — Holczér Ignác r. k. magánzó 86 éves, Várkörút 17. — özv. Endl Károlyné, Král Borbála r. k. 67 éves, F.-Királyszor 18. — Kiss István r. k. 11 hónapos, Öreg-u. 45. — Kovács István 11 hónapos, Gözmalom-u. 101. — Horváth Mária r. k. 9 naps, Baross-u. 20. — özv. Horváth Jóssefné, Vitéz Terézia r. k. 80 évi, Bórgyárduló. — Kiss Jóssefné, Hár Julianna r. k. 52. éves, Homoksor — Szép Mária r. k. 17 éves, Simor-u. 5. — Keindl György r. k. napszámós 26 éves, Szent György-körház.

A fogak közt maradt ételmaradékok szétbomlásból minden ember szájában főként az éjjeli alvás alatt savak és rothadási mikroorganizmusok keletkeznek, melyek a fogakat megtámadják. Ezek okozzák a fogszuvasodást a szájbűzt és a kínos fogfájást. Semmi-féle fogtisztítószer meg nem szűnül ezen bajokat oly gyorsan és biztosan, mint a Sztraka Menthol-fogszippan. Gyógytárakban és drogériákban ára 1 kor.

pan. Gyógytárakban és drogériákban ára 1 kor.

Kapható: Steiner Béla drogueriában, Kossuth-utca és

Borbély Béla fodrász-üzletében, Sas-utca. Németh Péter gyógyszerésznél, Aba.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára Székesfehérvár, Szőgyény-Marich-utca.

Állandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papióttönyök, Ferenc József-kabát, köpenyek (havelok) borkabátok, utazóbundák, raglán-felöltök, kabátok.

VÉDJEGY.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusító ezen védjegyrel ismerhetők fel.

Az eredeti Singer-varrógépek valódi árusító ezen védjegyrel ismerhetők fel.

FIGYELEM!

Azon varrógépek, melyeket más kereskedők árusítanak és forgalomba hoznak, mind a régi SINGER-féle varrógépek utánzatai. Ezek természetesen nem eredeti SINGER-varrógépek s nem is a SINGER-varrógép részvénytársaságtól származtak, — miért is ügyeljünk a védjegyre, mert csak ezen védjeggyel ellátott varrógépek a valódi, eredeti SINGER-gépek.

SINGER Co.

varrógép részvénytársaság Bognár-u. 2.

— SZÉKESFEHÉRVÁR. —

Nádor-utca Töltényi-féle ház.

Nyomatott az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.